

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, wrzesień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/121/2010

**PREFERENCJE PARTYJNE
WE WRZEŚNIU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od czasu wyborów prezydenckich zainteresowanie Polaków uczestnictwem w życiu politycznym powoli, ale systematycznie słabnie. We wrześniu¹ udział w ewentualnych wyborach do Sejmu i Senatu zapowiedziało 63% ankietowanych, o 2 punkty procentowe mniej niż w sierpniu i o 5 punktów mniej niż w lipcu. W stosunku do okresu przedwyborczego odsetek respondentów deklarujących udział w hipotetycznych wyborach parlamentarnych zmalał o 8 punktów. Obecne deklaracje uczestnictwa w tych wyborach kształtują się tak samo jak w kwietniu.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010	V 2010	VI 2010	VII 2010	VIII 2010	IX 2010
	w procentach									
Na pewno wziął(ę)lbym w nich udział	48	53	53	56	63	68	71	68	65	63
Nie wiem, czy wziął(ę)lbym w nich udział	19	18	16	17	16	13	14	12	14	16
Na pewno nie wziął(ę)lbym w nich udziału	33	28	32	27	21	20	15	20	22	21

W ciągu ostatniego miesiąca umocniła się pozycja lidera naszego rankingu, a zarazem głównej partii rządzącej – PO. We wrześniu chęć głosowania na ugrupowanie Donalda Tuska wyraziło 43% zdeklarowanych uczestników wyborów, o 2 punkty procentowe więcej niż w sierpniu. Notowania PO tym bardziej się poprawiły, że w ostatnim okresie wyraźnie stracił jej główny konkurent – PiS. Gdyby wybory do Sejmu i Senatu odbywały się już teraz, na ugrupowanie Jarosława Kaczyńskiego oddałoby głos 23% potencjalnych wyborców, o 6 punktów procentowych mniej niż miesiąc temu. Na spadku poparcia dla PiS zyskało

także SLD mające w tym miesiącu 13% zwolenników, o 4 punkty procentowe więcej niż w sierpniu. Obecny wynik SLD jest najlepszy od czasu wyborów parlamentarnych w 2007 roku. Nie zmieniają się natomiast notowania drugiego z współzrządzających koalicjantów – PSL, który może liczyć na 3% potencjalnych wyborców, czyli mniej niż wynosi wymagany próg wyborczy.

Spośród pozostałych ugrupowań minimalne poparcie uzyskały we wrześniu: KPEiR, LPR, Partia Kobiet oraz UPR (po 1 %).

Tabela 2

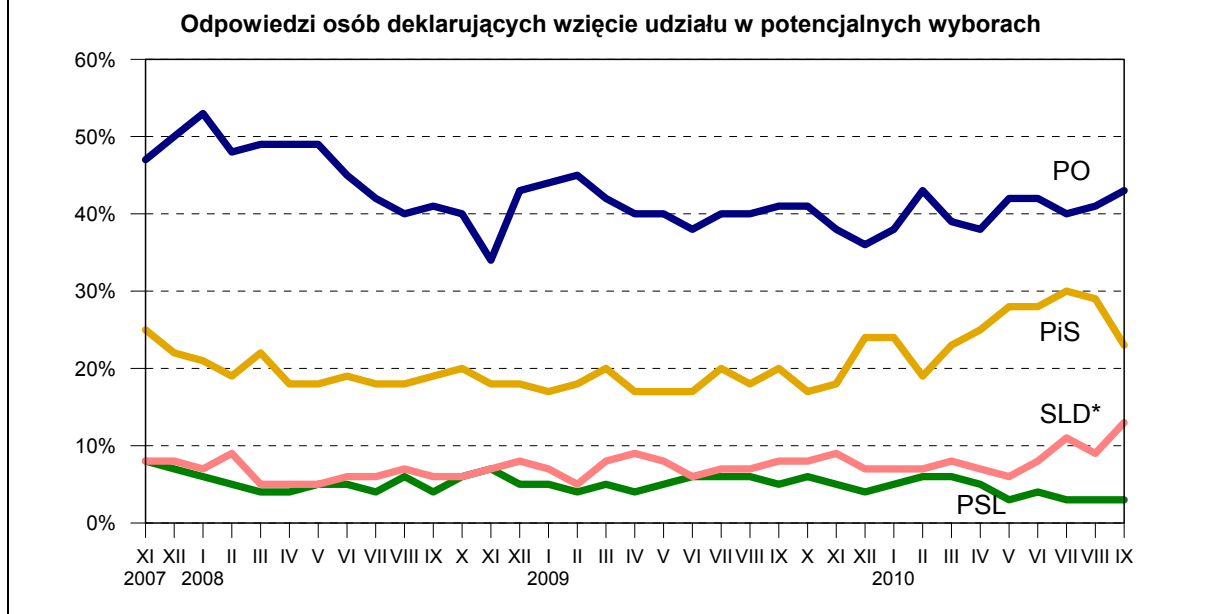
Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*									
	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010	V 2010	VI 2010	VII 2010	VIII 2010	IX 2010
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	36	38	43	39	38	42	42	40	41	43
Prawo i Sprawiedliwość	24	24	19	23	25	28	28	30	29	23
Sojusz Lewicy Demokratycznej	7	7	7	8	7	6	8	11	9	13
Polskie Stronnictwo Ludowe	4	5	6	6	5	3	4	3	3	3
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1
Liga Polskich Rodzin	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Partia Kobiet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Unia Polityki Realnej	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1
Partia Demokratyczna – demokraci.pl	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Polska Partia Pracy	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Prawica Rzeczypospolitej	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Samobrona RP	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0
Socjaldemokracja Polska	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Stronnictwo Demokratyczne	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Unia Pracy	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Inne	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1
Trudno powiedzieć	23	19	19	18	17	15	14	11	14	12
N=	489	551	527	553	649	667	687	599	626	654

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

Mniej więcej co ósmy zadeklarowany uczestnik wyborów (12%) nie wie, którą partię poparłby w głosowaniu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (244) przeprowadzono w dniach 2–8 września 2010 roku na liczącej 1041 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYWAŁY SIĘ WYBORY DO SEJMU I SENATU, TO NA KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA GŁOSOWAŁ(A)BY PAN(I) W TYCH WYBORACH?

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPI+UP+PD)

Powyborcza zmiana wizerunku szefa PiS Jarosława Kaczyńskiego oraz powrót do dawnej retoryki i obyczajów politycznych nie przynoszą jego partii popularności. Po okresie szczególnego wzrostu społecznych emocji związanych z kampanią wyborczą, a następnie sporem o krzyż przed Pałacem Prezydenckim, poparcie dla PiS wyraźnie spadło. Odsetek zwolenników tego ugrupowania powrócił do poziomu notowanego przed katastrofą prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Na spadku poparcia dla PiS nieznacznie zyskał jego główny konkurent – PO – przyciągający część wyborców zaniepokojonych powrotem konfrontacyjnych tonów w wypowiedziach polityków PiS. Jednak jeszcze wyraźniej na zaostreniu atmosfery politycznej zyskuje SLD, osiągające po raz kolejny najwyższe od kilku lat notowania. Być może właśnie konsolidacja lewicy, dokonująca się – jak na razie – wokół najbardziej liczącej się partii z tej strony sceny politycznej, będzie głównym skutkiem sporu o krzyż, czy – szerszej interpretacji – o miejsce religii i Kościoła w życiu publicznym.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ę)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		63	16	21	1035
Płeć	Mężczyźni	68	13	19	492
	Kobiety	59	19	22	543
Wiek	18-24 lata	64	16	19	140
	25-34	64	15	21	181
	35-44	63	19	18	157
	45-54	60	20	21	169
	55-64	68	14	19	193
	65 lat i więcej	62	13	25	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	18	22	400
	Miasto do 20 tys.	57	16	27	143
	20-100 tys.	63	16	20	196
	101-500 tys.	67	16	18	162
	501 tys. i więcej mieszk.	78	9	13	134
Wykształcenie	Podstawowe	52	16	32	272
	Zasadnicze zawodowe	58	19	22	261
	Średnie	68	17	15	348
	Wyższe	82	8	10	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	84	8	8	72
	Średni personel, technicy	72	22	7	40
	Pracownicy adm.-biurowi	68	13	19	68
	Pracownicy usług	60	17	23	76
	Robotnicy wykwalifikowani	56	20	24	125
	Robotnicy niewykwalifik.	50	31	19	59
	Rolnicy	61	15	24	55
	Pracujący na własny rach.	75	13	12	37
Bierni zawodowo	Renciści	60	15	26	75
	Emeryci	65	13	22	239
	Uczniowie i studenci	74	10	16	82
	Bezrobotni	49	22	28	58
	Gospodynie domowe i inni	53	18	29	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	16	13	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	19	23	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	65	19	16	240
	prywatnym gosp. rolnym	62	14	24	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	47	21	32	183
	501-750	55	25	20	168
	751-1000	68	15	17	187
	1001-1500	67	13	20	150
	Powyżej 1500 zł	78	10	12	164
Ocena własnych war. mater.	Złe	53	14	33	163
	Średnie	58	21	21	430
	Dobre	72	12	16	442
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	57	21	21	50
	Raz w tygodniu	65	16	19	468
	1-2 razy w miesiącu	65	18	17	183
	Kilka razy w roku	61	16	23	243
	W ogóle nie uczestniczy	63	6	31	91
Poglądy polityczne	Lewica	69	14	17	171
	Centrum	62	19	19	326
	Prawica	76	10	14	325
	Trudno powiedzieć	43	21	36	213

Tabela 2

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?							
		Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (KPEiR)	Liga Polskich Rodzin (LPR)	Partia Demokratyczna - demokraci.pl (PD)	Partia Kobiet	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy (PPP)	Polskie Stronictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej
		%	%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		1	1	0	1	43	0	3	0
Płeć	Mężczyźni	1	1			43	0	2	1
	Kobiety	0	1	0	1	43	0	3	0
Wiek	18-24 lata		3		1	43		1	
	25-34		3			50	1	3	1
	35-44		1		2	47		2	
	45-54	2			1	40		3	2
	55-64	1		1	1	38		1	
	65 lat i więcej	0	1			42	1	6	
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	2		0	38	0	5	
	Miasto do 20 tys.					45		1	
	20-100 tys.	1	2	1	1	40		2	1
	101-500 tys.	0	1			55		1	
	501 tys. i więcej mieszk.				3	45	1	1	2
Wykształcenie	Podstawowe		4	1	1	32	1	3	
	Zasadnicze zawodowe	2	2			37		5	
	Średnie		0		1	48	0	2	0
	Wyższe	0			1	55		2	1
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.				1	50		1	
	Średni personel, technicy					51			
	Pracownicy adm.-biurowi					56			3
	Pracownicy usług		2			42		2	2
	Robotnicy wykwalifikowani		2			48		2	
	Robotnicy niewykwalifik.	4	5			31	4		
	Rolnicy					21		21	
	Pracujący na własny rach.					59			
Bierni zawodowo	Renciści	2	5			31			2
	Emeryci	1	1	1	1	41	1	3	
	Uczniowie i studenci		2		2	48			
	Bezrobotni		3			30		7	
	Gospodynie domowe i inni				6	52		3	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej				1	45		1	1
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		2			59			2
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	2			48	1	1	
	prywatnym gosp. rolnym					24		16	
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	3	1		27	1	5	
	501-750	1	1		4	28		5	
	751-1000	1	1			39		3	2
	1001-1500	0				52		2	
	Powyżej 1500 zł		1		1	62	1		
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	3		3	25		3	
	Średnie	0	1		1	39	0	4	0
	Dobre		1	0		52	0	1	1
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu					27		2	
	Raz w tygodniu	1	1	0	1	36	0	5	1
	1-2 razy w miesiącu	1	2		1	48	1	1	
	Kilka razy w roku		2			53			
	W ogóle nie uczestniczy					54			
Poglądy polityczne	Lewica		2			35	1	2	
	Centrum		1	0	2	56		2	
	Prawica	0	1			43	0	2	1
	Trudno powiedzieć	3	3		1	24		6	

Tabela 2 (cd.)

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?							Liczba osób	
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	Samobrona	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Stronictwo Demokratyczne (SD)	Unia Polityki Realnej (UPR)	Unia Pracy (UP)	Inne		Trudno powiedzieć
		%	%	%	%	%	%	%		%
Ogółem		23	0	13	0	1	0	1	12	654
Płeć	Mężczyźni	24	1	14		2		2	11	334
	Kobiety	23	0	11	0	0	1		14	320
Wiek	18-24 lata	31		11		2	1	1	7	90
	25-34	13		11		2		1	14	115
	35-44	21	1	10		2		1	13	98
	45-54	25		13			1	1	12	101
	55-64	24		16	1	1		0	17	130
	65 lat i więcej	25	2	13			1		10	120
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	0	10		1	1	1	18	237
	Miasto do 20 tys.	25	1	11		3	1	1	10	81
	20-100 tys.	28	1	15					10	124
	101-500 tys.	19		10	1	1		1	11	107
	501 tys. i więcej mieszk.	22		19		2			6	104
Wykształcenie	Podstawowe	29	1	10			1		20	141
	Zasadnicze zawodowe	29		9		1	1	2	14	152
	Średnie	21	1	16		1		1	8	235
	Wyższe	13		13	1	3		0	10	126
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11		16		5		3	14	60
	Średni personel, technicy	28	3	13					5	28
	Pracownicy adm.-biurowi	15		10		2			16	45
	Pracownicy usług	16		17		2			18	46
	Robotnicy wykwalifikowani	28		9					11	70
	Robotnicy niewykwalifik.	12		20			2	6	15	28
	Rolnicy	34		14					11	34
	Pracujący na własny rach.	12		4		7		4	13	27
Bierni zawodowo	Renciści	34		9			2		15	45
	Emeryci	24	1	16	0			0	10	155
	Uczniowie i studenci	32		10		2			4	60
	Bezrobotni	27		11					23	29
	Gospodynie domowe i inni	21					3		16	27
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	1	11		1	1	3	16	81
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24		11					3	50
	sekt. pryw. poza rolnict.	17		12		4		1	14	155
	prywatnym gosp. rolnym	33		14					13	34
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	1	8		2	1		12	86
	501-750	27		13	1	1		3	16	91
	751-1000	30	1	11			1		12	126
	1001-1500	24	1	9			1		11	100
	Powyżej 1500 zł	8		19		3		0	5	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	1	9		1	1		18	86
	Średnie	28	0	12		1	0	0	11	249
	Dobre	16	0	13	0	2	0	1	11	319
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49					6		16	29
	Raz w tygodniu	29	1	9		1	0	1	14	303
	1-2 razy w miesiącu	21	1	11					13	117
	Kilka razy w roku	14		17		3		1	10	148
	W ogóle nie uczestniczy	7		28	1	2		2	5	57
Poglądy polityczne	Lewica	7	1	46			1		6	118
	Centrum	14	1	7	0	1		2	13	201
	Prawica	40		2		1		0	8	246
	Trudno powiedzieć	20		9		2	1		30	89